

مقایسه مشکلات روان‌شناختی فرزندان شهدا و فرزندان متوفیان سپاهی^۱

خدا بخش احمدی Ph.D. و علی فتحی آشتیانی Ph.D.

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی بقیه... «ع» - مرکز تحقیقات علوم رفتاری - تهران - ایران

خلاصه

در این مقاله مشکلات روان‌شناختی فرزندان شهدا و متوفیان سپاهی در سال ۱۳۸۰ مورد بررسی قرار گرفته است. این تحقیق به روش توصیفی و مقایسه‌ای انجام شده است و در آن اطلاعات حاصل از ۶۷۳ نفر از فرزندان ۱۲ تا ۳۶ ساله شهدا و متوفیان سپاهی شهر تهران که به نسبت مساوی از بین خانواده‌های شهدا و متوفیان و به تفکیک فرزندان دختر و پسر و با روش تصادفی انتخاب شده بودند، جمع‌آوری شد. ابزار مورد استفاده برای جمع‌آوری اطلاعات آزمون SCL-90-R بود. اطلاعات به‌دست آمده از اجرای آزمون پس از جمع‌آوری با استفاده از آزمون‌گروه‌های مستقل آماری t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به‌دست آمده نشان داد که به ترتیب میزان شیوع علایم اختلالات در بین فرزندان شهدا و متوفیان عبارت بودند از: پارانوئید، پرخاشگری، افسردگی، وسواس، اختلال در روابط بین‌فردی، اختلال بدنی شکل، روان‌پریشی و فوبیا. همچنین تجزیه و تحلیل نتایج نشان داد که به‌جز اختلال فوبیا در سایر مقیاس‌های بالینی بین فرزندان شهدا و فرزندان متوفیان تفاوت معنی‌داری ($\alpha \leq 0/01$) وجود داشت و بر این اساس میزان شیوع علایم اختلال در بین فرزندان متوفیان بیشتر از فرزندان شاهد بود.

واژه‌های کلیدی: فرزندان شهدا، فرزندان متوفیان، اختلالات روان‌شناختی.

مقدمه

تحقیقات نشان داده است که مراقبت‌های مادرانه برای کودک بسیار حیاتی است بنابراین ممکن است برخی این تصور را داشته باشند که نقش پدر در درجه دوم اهمیت قرار دارد و حتی به مرور زمان و با بزرگ‌شدن فرزندان از اهمیت آن کاسته می‌شود. در حالی که این عقیده نادرست است زیرا وقتی از نقش پدر صحبت می‌کنیم نباید آنرا با مادر مقایسه کرد و نباید به زمان خاصی توجه نمود. روان‌کاوان معتقدند، احساساتی که کودک از دو سالگی نسبت به پدر خود دارد، بخشی از نیروهای منش و شخصیت او را

تشکیل می‌دهد [۱]. اگر جریان رشد کودک را در نظر بگیریم ملاحظه می‌شود که هنگام تولد، نقش مادر در زندگی کودک همه‌جانبه و کامل است اما نقش پدر در هنگام تولد کودک ناچیز است و همزمان با کاهش نقش مادر، نقش پدر افزایش می‌یابد، به صورتی که در حدود ۷ سالگی نقش هر دو والدین برابر می‌شود [۲]. بهتر است بیش از کمیت نقش بر نوع آن توجه کرد. می‌شوکسی معتقد است که سهم کودک از مادر محبت و از پدر اقتدار و تسلط است [۱].

علاوه بر این، ویژگی‌های پدر همچون حمایت و پشتیبانی از مادر،

۱- این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) صورت گرفته است.